

ILLYRICVM.

ILLYRICVM, aut, vt aliis placet, Illyris, regio est in ora maris Hadriatici, Italiae opposita. Huius termini non ab omnibus iisdem limitibus circumscribuntur. Plinius enim hanc inter Arsam & Titium fluuios constringit. Ptolemæus verò eam ab Histria ad Macedoniae vsq. confinia secundum maris littora producit; mediterranea eius ad Pannonos & Mœsiam superiorem expandit. Multò ampliorem eam describit Pomp. Mela, & Dionysius Alexandrinus, totam enim maris Hadriatici oram à Tergesto ad Ceraunios vsque montes, Illyrii ascribit, eosq. vltra Danubium fluuium habitare docet; Danubium nãque inter eius flumina Mela numerat. Strabo quoque libro suæ Geographiæ 7. eos Macedonibus & Thracibus propinquos esse ait. Sed omnium latissimè huius fines extendit Appianus Alexandrinus, is enim hoc modo de iis: Illyrios Græci eos existimant, qui supra Macedoniae & Thraciam à Chaonibus, & Thesprotis ad fluuium Istrum sedes habent. hæc enim prouinciæ totius longitudo est. Amplitudo eius ex Macedonia & Thraciæ montibus ad Pæones vsque, & Ioniũ mare, Alpiumq. obiecta protenditur, quæ dierum quinque itinerationem continet. Longitudo in triplo productior est, &c. Idem postea: Romani verò non hos dumtaxat, sed Pæones vltra eos, nec non Rhætos, Noricos, & Mysios, qui Europam incolunt, & quoscumq. alios his finitimos, qui Istrum à dextra nauigantibus sese offerunt, vicissim vt Hellines à Græcis distinguunt, eos propriis appellationibus separatim nominant, ceterum communi vocabulo Illyrios omnes arbitrantur. Ab Istri ortu enim vsq. ad mare Ponticũ, Illyrici esse voluerunt. Hæc de iis Appianus. Suetonius in vita Tiberij Cæsaris hos tam longè patere etiã auctor est.

Sex. Rufus, qui vixit tẽpore Valentiniani Imp. septendecim prouincias ascribit: Noricorum duas, Pannoniarum duas, Valeriam, Sauriam, Dalmatiam, Mœsiam, Daciarum duas, Macedoniae, Thessaliam, Achaiam, Epiros duas, Præualim, & Cretam.

Hos nomen habere ab Illyrio Polyphemi F. scribunt auctores; quidam ab Illyrio Cadmi filio eos denominatos ait. Totam Illyrici orã maritimam cum insulis vicinis, commodis instructam portibus scribit Strabo; cum quidẽ contra, Italica ora huic obiecta, sit importuosa. Calida est vt Italia & bonarũ frugum ferax ora Illyrici, oleis & vitibus egregia; nisi quòd loca quædam prorsus aspera sunt. Quæ supra hanc sita est regio, montosa est tota, frigida & niualis, maximè quæ ad Septentrionem vergit. Incolæ huius olim latrocinii admodum dediti, hodie verò paulò mansuetiores, ligneis plerumque habitant ædificiis culmo contactis, præter paucas littorales vrbes, in quibus humaniùs degunt. Inter has primi nominis est Ragusi, olim Epidaurus, vrbs hodie Emporio & Republica nobilis, quondam libera, nunc autem Turcis tributaria, eoq. nomine (vt Nicolaus Nicolaius in suis Obseruationibus testatur) quotannis 12000. ducatorum aureorum Ottomannis pendit.

Hæc de Illyrico in genere, nunc de nostra hac tabulã, quæ totum Illyricum secundũ horum auctorum descriptiones, præterquam Plinij, minimè continet. Sunt verò in hac tabulã, Histria, Slauonia, Dalmatia, Bosnia, Carinthia, Carniolæ & Stiria pars: omnes ferè regnò Hungariæ vectigales, præter pauca maritima, quæ Venetis parent. Turca autem non minorem earum partem sibi subiugauit. Hæc regiones ferè omnes suis, quas in hoc nostro Theatro habent peculiare, tabulis, à nobis descriptæ sunt, eoq. hic nihil de iis dicere decessimus. Tantum de Stiria hoc addere libuit, hanc regionẽ scilicet strumosos illos populos producere, inueniriq. ibidem tam ingenti struma, vt ipsis loquelam impediatur, & mulier lactans (vt Aubañus ex fama tradit) illam post tergũ, perinde atq. saccũ, reijciat, ne infanti impedimento sit. Nos certè Frisachij non sine admiratione hominem contemplati sumus, cui mētum ab auribus incipiens, humeros latitudine ferè æquabat, & ad pectus vsq. propendebat. Strumæ causam aquæ aëriq. quibus vescuntur incolæ, tribuunt. Vide de his Illyriis plura apud D. Nigrũ, Volaterranũ, & Ludouicum Vergerium in Munsteri opere Cosmographico. item librũ Notitiarum. Laonicus Chalcòdylas non nihil quoq. huius cognitione non indignum scripsit. Totus hic tractus, exceptis finibus qui Germaniam attingunt, lingua Slauonica vtitur. Quæ (vt de eã obiter non nihil dicamus) nonnullis VVindisch, apud Latinos Illyrica appellari putatur, hodieq. omnium latissimè patet; vt quæ à mari Hadriatico ad Oceanum Septentrionalem extendi videatur. Nam ea vtuntur Istrij, Dalmatæ, Bosnenses, Morauj, Bohemi, Lusati, Silesij, Poloni, Lithuani, Prutheni, Scandinauia incolæ, & longè lateq. imperantes Rusi, Bulgari, multæq. aliæ circumuicinæ regiones, Constantinopolim ferè vsque; adeò vt eius etiam inter Turcos frequentissimus vsus sit.